

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони
здоров'я України

№ _____

Методика розрахунку граничних тарифів надання послуг з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ

I. Загальні положення

1. Ця Методика встановлює механізм визначення граничних тарифів на надання послуг з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ для закладів охорони здоров'я будь-якої форми власності та організаційно-правової форми, або фізичних осіб-підприємців, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та надають на її основі послуги з медичного обслуговування населення, громадські та благодійні організації (далі – послуги ДіП).

2. Ця Методика розроблена відповідно до Бюджетного кодексу України, Податкового кодексу України, Господарського кодексу України, законів України «Про ціни і ціноутворення», «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та інших нормативно-правових актів.

3. Граничні тарифи на надання послуг ДіП розраховані згідно з цією Методикою, використовуються при проведенні закупівлі таких послуг, зокрема при визначенні умов закупівлі та оцінці пропозицій суб'єктів, що надають або мають наміри надавати такі послуги, оплаті наданих послуг.

4. У цій Методиці терміни вживаються у таких значеннях:

основний персонал – соціальні та медичні працівники надавачів послуг ДіП, що безпосередньо здійснюють надання послуг (спеціалісти з соціальної роботи, психологи, лікарі, молодші спеціалісти з медичною освітою та молодші медичні сестри з догляду за хворими тощо);

допоміжний персонал – працівники (робітники) надавачів послуг ДіП, які безпосередньо залучені до надання послуг і здійснюють допоміжні та

обслуговуючі функції по відношенню до основного персоналу (водії автотранспортних засобів спеціального призначення, вантажники, прибиральники місць надання послуг ДіП тощо);

адміністративний та управлінський персонал – працівники (робітники) надавачів послуг ДіП, які забезпечують виконання адміністративних та управлінських функцій (керівники організацій, їх заступники, керівники та провідні фахівці фінансово-економічних, адміністративно-господарських, кадрових та юридичних служб тощо);

обслуговуючий персонал – працівники (робітники) надавачів послуг ДіП, які беруть участь у виконанні загальновиробничих функцій, пов'язаних із функціонуванням (статутною діяльністю) надавачів послуг (водії автотранспортних засобів, охоронники, техніки, електрики, прибиральники службових приміщень, робітники з обслуговування і ремонту техніки та будівель, двірники тощо).

Інші терміни вживаються у значеннях, визначених у наказі Міністерства охорони здоров'я України від № «Про затвердження Порядку надання послуг з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ».

5. У цій Методиці використовуються такі скорочення:

ВВ – витрати на відрядження працівників надавачів послуг, обчислюються в гривнях;

ВЗ – витрати на оплату послуг зв'язку (в тому числі пошта, телефон, інтернет), обчислюються в гривнях;

ВОГ – вартість надання послуги ДіП впродовж однієї людино-години, обчислюється в гривнях;

ВПММ – витрати на паливно-мастильні матеріали, пов'язані з наданням послуги ДіП, обраховані відповідно до норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, обчислюються в гривнях;

ВН – вартість нематеріальних активів, основних засобів, інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого призначення, обчислюється в гривнях;

ВП – вартість надання конкретної послуги ДіП, обчислена на підставі вартості надання послуги одному отримувачу впродовж однієї людино-години та обґрунтованих витрат часу на надання такої послуги (в межах обсягів, встановлених законодавством України), обчислюється в гривнях;

ВСО – вартість спеціального обладнання та інших спеціальних засобів, які використовуються безпосередньо для надання послуги ДіП, обчислюється в гривнях;

ВТЗ – вартість транспортних засобів, обчислюється в гривнях;

ВЧП – витрати часу на надання послуги ДіП, обчислюється в людино-

годинах;

ЄСВН – єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування адміністративного, управлінського, господарського та обслуговуючого персоналу, обчислюється в гривнях;

ЄСВП – єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування з заробітної плати основного та допоміжного персоналу за рік;

ЗПЄВН – заробітна плата та єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування адміністративного, управлінського, господарського та обслуговуючого персоналу, обчислюється в гривнях;

ЗПЄВП – заробітна плата та єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування основного та допоміжного персоналу за рік, обчислюється в гривнях;

ЗПН – заробітна плата адміністративного, управлінського, господарського та обслуговуючого персоналу, обчислюється в гривнях;

ЗПП – заробітна плата та ЄСВ основного і допоміжного персоналу, який залучається до надання послуги за рік, обчислюється в гривнях;

ЗПУ – загальний обсяг заробітної плати та ЄСВ всього основного і допоміжного персоналу, який здійснює надання всіх послуг за всією виробничою (статутною) діяльністю надавача послуг за рік, обчислюється в гривнях;

ЗН – витрати, пов’язані зі зносом нематеріальних активів, основних засобів, інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого і адміністративного призначення, обчислюються в гривнях;

ЗСП – витрати, пов’язані зі зносом спеціального обладнання та інших спеціальних засобів, що використовується для надання послуг ДіП, обчислюються в гривнях;

ІВН – інші витрати на придбання товарів, робіт та послуг, необхідних для виконання загальновиробничих та адміністративних функцій, обчислюються в гривнях;

ІВП – інші витрати на придбання товарів та послуг, що використовуються для надання послуги ДіП, обчислюються в гривнях;

ІНВ – річний обсяг інших непрямих витрат, обчислюється в гривнях;

ІПВ – річний обсяг інших прямих витрат, обчислюється в гривнях;

КО – кількість отримувачів послуги ДіП, обчислюється в особах;

КРНВ – коефіцієнт розподілу непрямих витрат, який використовується для розрахунку частки непрямих витрат надавачів послуг ДіП, що враховується при розрахунку вартості послуги;

КПЕ – витрати на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, що включають оплату послуг з постачання теплової енергії, водопостачання та

водовідведення, постачання електричної енергії, природного газу та інших

енергоносіїв (в тому числі придбання твердого палива, скрапленого газу), обчислюються в гривнях;

МПП – витрати на лікарські засоби та вироби медичного призначення, що використовуються для надання послуги ДіП, обчислюються в гривнях;

НВ – непрямі витрати, пов'язані із забезпеченням функціонування (виробничої або статутної діяльності) надавача послуги ДіП, які можуть бути віднесені до вартості надання послуги, обчислюються в гривнях;

НЗ – витрати відповідно до норм зносу до первісної вартості у розрахунку на рік, яка визначена у встановленому порядку, обчислюються у відсотках;

НТРД – норма тривалості робочого дня в годинах, обчислюється в годинах;

ОО – витрати на оренду та обслуговування приміщень, будівель і споруд, обчислюються в гривнях;

ПВ – прямі витрати – витрати, прямо пов'язані з наданням послуг ДіП, та які можуть бути безпосередньо включені до вартості надання послуги, обчислюються в гривнях;

ПДВ – податок на додану вартість, враховується у разі, якщо надавач послуг ДіП є платником ПДВ, обчислюється в гривнях;

ПМН – витрати на предмети, матеріали, обладнання та інвентар на загальновиробничі та адміністративні потреби, обчислюються в гривнях;

ПМП – витрати на предмети, матеріали, обладнання та інвентар (в тому числі спецодяг), що використовуються для надання послуги ДіП, обчислюються в гривнях;

ПХП – витрати на продукти харчування, що закуповуються, обчислюються в гривнях;

РД – кількість робочих днів на рік, обчислюється в днях;

РОН – витрати на ремонт та обслуговування обладнання загальновиробничого і адміністративного призначення, обчислюються в гривнях;

РОП – витрати на ремонт та обслуговування спеціального обладнання та інших спеціальних засобів, що використовуються для надання послуги ДіП, обчислюються в гривнях;

РПН – витрати на роботи та послуги на загальновиробничі та адміністративні потреби, обчислюються в гривнях;

СРПП – витрати на супутні роботи та послуги, що закуповуються для надання послуги ДіП, обчислюються в гривнях;

ТВН – транспортні витрати на загальновиробничі та адміністративні потреби, обчислюються в гривнях;

ТВП – транспортні витрати, необхідні для надання послуги ДіП, обчислюються в гривнях;

ТРПН – річний обсяг придбаних товарів, робіт та послуг на адміністративні та загальновиробничі потреби, обчислюються в гривнях;

ТРПП – річний обсяг придбання товарів, робіт та послуг, безпосередньо пов'язаних з наданням послуги ДіП, обчислюється в гривнях;

ЧНВ – частка непрямих витрат, яка враховується при визначенні вартості послуги ДіП, обчислюється в гривнях за годину.

6. Визначення граничних тарифів на надання послуги ДіП здійснюються відповідно до економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних або галузевих чи внутрішніх (корпоративних) нормативів витрат ресурсів (калькуляції витрат) з урахуванням справедливих (ринкових) цін на відповідні матеріальні ресурси та послуги у запланованому періоді на основі розрахункових фінансових показників.

7. Граничний тариф на надання послуги ДіП визначається окремо для кожної послуги, перелік яких використовується згідно з встановленим порядком. Граничний тариф на надання послуги складається на основі примірної структури витрат, визначеної додатком 1 до цієї Методики, які безпосередньо пов'язані з наданням таких послуг (прямі витрати), та інших статутних загальновиробничих та адміністративних витрат, які можуть бути віднесені до вартості конкретної послуги (непрямі витрати).

8. До прямих витрат належать:

1) заробітна плата та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування основного та допоміжного персоналу;

2) придбання товарів, робіт та послуг, безпосередньо пов'язаних з наданням послуг ДіП основним та допоміжним персоналом (в тому числі предмети, матеріали, обладнання та інвентар, лікарські засоби та вироби медичного призначення, продукти харчування, супутні роботи та послуги, інші витрати на придбання товарів, робіт та послуг);

3) інші прямі витрати (в тому числі транспортні витрати, необхідні для надання послуги ДіП, ремонт та обслуговування спеціального обладнання та інших спеціальних засобів, знос спеціального обладнання та інших спеціальних засобів, інші витрати).

9. До непрямих витрат належать:

заробітна плата та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне

соціальне страхування адміністративного, управлінського, господарського та обслуговуючого персоналу, придбання товарів, робіт та послуг, що можуть бути віднесені до адміністративних або загальновиробничих витрат (в тому числі предмети, матеріали, обладнання та інвентар, роботи та послуги, інші витрати на придбання товарів, робіт та послуг);

інші непрямі витрати (в тому числі на оренду та обслуговування приміщень, будівель та споруд, комунальні послуги та енергоносії, зв'язок, транспортні витрати, загальновиробничі та адміністративні потреби, відрядження працівників, ремонт та обслуговування обладнання загальновиробничого та адміністративного призначення, знос основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого та адміністративного призначення тощо).

II. Розрахунок граничних тарифів на надання послуги ДіП

1. Граничні тарифи на надання послуги ДіП та склад витрат, що входять до них, визначаються залежно від складових частин кожної окремої послуги ДіП. Перелік витрат, що включається до розрахунку граничного тарифу послуги ДіП залежно від її особливостей та умов її надання, визначаються додатком 2 до цієї Методики.

2. Основою для розрахунку граничного тарифу на надання послуги ДіП є тариф на надання такої послуги одному отримувачу впродовж однієї людино-години, а також витрати часу на надання послуги та кількість отримувачів відповідної послуги. При розрахунку граничного тарифу на надання послуги ДіП враховуються як прямі, так і непрямі витрати.

3. До граничного тарифу на надання конкретної послуги ДіП включається частка усіх непрямих витрат надавача послуг, яка розраховується за допомогою КРНВ, який обчислюється як співвідношення заробітної плати (винагороди) основного і допоміжного персоналу, залученого до надання конкретної послуги ДіП до заробітної плати (винагороди) всього основного і допоміжного персоналу за всією виробничою (статутною) діяльністю надавача послуг.

4. Розміри окремих категорій та/або статей витрат визначаються надавачем послуг ДіП самостійно, виходячи з вартості ресурсів.

5. Для розрахунку вартості послуги ДіП, а також формування та оцінки калькуляції витрат на надання послуг за рахунок бюджетних коштів, надавачі послуг використовують формули:

1) Загальна вартість послуги ДіП:

$$ВП = ВЧП \times ВОГ \times КО.$$

2) Вартість надання послуги ДіП впродовж однієї людино-години.

$$\text{ВОВ} = \text{ПВ} + \text{ЧНВ} + \text{ПДВ}.$$

3) Прямі витрати:

$$\text{ПВ} = (\text{ЗПЄВП} + \text{ТРПП} + \text{ІПВ}) / \text{РД} / \text{НТРД}.$$

4) Інші прямі витрати:

$$\text{ІПВ} = \text{ТВП} + \text{РОП} + \text{ЗСП} + \text{ІВП}.$$

Інші прямі витрати також можуть включати витрати на оформлення звітних документів надавач послуг, друк та оформлення документів за запитом тощо.

5) Транспортні витрати:

$\text{ТВП} = \text{ВПММ} + \text{ВТЗ} \times \text{НЗ}$ (якщо надавач послуг користується власними транспортними засобами);

або шляхом компенсації витрат на проїзд персоналу, задіяному до надання послуги ДіП у розмірі вартості проїзду на громадському транспорті (крім таксі) відповідно до проїзних документів.

6) Знос спеціального обладнання:

$$\text{ЗСП} = \text{ВСО} \times \text{НЗ}.$$

7) Витрати на оплату праці основного та допоміжного персоналу:

$$\text{ЗПЄВП} = \text{ЗПП} + \text{ЄСВП}.$$

8) Витрати на придбання товарів, робіт та послуг:

$$\text{ТРПП} = \text{ПМП} + \text{МПП} + \text{ПХП} + \text{СРПП} + \text{ІВП}.$$

9) Частка непрямих витрат, яка враховується при визначенні вартості послуги ДіП:

$$\text{ЧНВ} = \text{НВ} \times \text{КРНВ} / \text{РД} / \text{НТРД}.$$

10) Непрямі витрати:

$$\text{НВ} = \text{ЗПЄВН} + \text{ТРПН} + \text{ІВН}.$$

11) Витрати на оплату адміністративного, управлінського, господарського та обслуговуючого персоналу:

$$\text{ЗПЄВН} = \text{ЗПН} + \text{ЄСВН}.$$

12) Витрати на придбання товарів, робіт та послуг на адміністративні та загальноновиробничі потреби:

$$\text{ТРПН} = \text{ПМН} + \text{РПН} + \text{ІВН}.$$

13) Інші непрямі витрати:

$$\text{ІВН} = \text{ОО} + \text{КПЕ} + \text{ВЗ} + \text{ТВН} + \text{ВВ} + \text{РОН} + \text{ЗН} + \text{ІВН}.$$

Інші непрямі витрати також можуть включати витрати на послуги інших організацій, в тому числі витрати на організацію спеціалізованих тренінгів, курсів підвищення кваліфікації працівників, послуги з охорони та пожежної охорони приміщень, у яких надаються послуги ДіП, витрати на зв'язок та інші витрати загальногосподарського призначення.

14) Транспортні витрати на загальновиробничі та адміністративні потреби:

$$ТВН = ВПММ + ВТЗ \times НЗ.$$

15) Знос нематеріальних активів, основних засобів та інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого призначення:

$$ЗН = ВН \times НЗ.$$

16) Коефіцієнт розподілу непрямих витрат:

$$КРНВ = ЗПП / ЗПУ.$$

6. Рівень оплати праці (винагороди) встановлюється відповідно до

чинного законодавства.

7. Перелік та кількість посад персоналу визначається штатним розкладом надавача послуг ДіП, але не обмежується ним.

8. Робоче навантаження на персонал визначається надавачем послуг ДіП самостійно, відповідно до встановлених норм витрат часу, який використовується для надання послуги, з урахуванням особливостей надання послуг.

III. Встановлення граничних тарифів на надання послуги ДіП

1. Граничні тарифи на послуги ДіП встановлюються на основі аналізу даних про обсяги та структуру відповідних витрат, отриманих від референтних надавачів послуг, проведеного відповідно до цієї Методики та затверджуються в порядку, встановленому законодавством.

2. Загальна вартість послуг ДіП визначена на основі цієї Методики по кожному окремому референтному надавачу, є референтною вартістю.

3. Середня референтна вартість послуги ДіП за всіма референтними надавачами послуг, дані яких використовуються для аналізу витрат та розрахунку граничних тарифів, є базою для встановлення зазначених тарифів.

**Генеральний директор
Директорату громадського здоров'я**

А. СКІПАЛЬСЬКИЙ

Додаток 1
до Методики розрахунку
граничних тарифів надання
послуг з догляду і підтримки
людей, які живуть з ВІЛ
(пункт 7 розділу I)

**Примірна структура витрат для розрахунку граничних тарифів на
надання послуг в розрахунку на одну людину-годину**

№ п/п	Статті витрат	Умови надання послуг	
		Поза межами закладів або установ (приміщень) надавача послуг	В закладі або установі (приміщенні) надавача послуг
Прямі витрати			
1.	Заробітна плата та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування		
1.1	Заробітна плата працівників		
1.1.1	Основний персонал	Відповідно до штатного розпису та навантаження (в т. ч. враховується час, що витрачається на дорогу до місця надання послуг та назад).	Відповідно до штатного розпису (переліку персоналу) та навантаження.
1.1.2	Допоміжний персонал		
1.2	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	Визначається відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»	
2.	Придбання товарів, робіт та послуг		
2.1	в т. ч. предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю	У випадках, передбачених порядком надання послуги ДіП	
2.2	в т. ч. медикаментів та перев'язувальних матеріалів		
2.3	в т. ч. продуктів харчування		
2.4	в т. ч. супутніх робіт та послуг ¹		
2.7	в т. ч. інші витрати на придбання товарів робіт та послуг ²		
3.	Інші прямі витрати		
3.1	Транспортні витрати		
3.1.1	в т. ч., якщо надавач послуг користується власними транспортними засобами	Відповідно до даних маршрутних листів.	Не застосовується.
3.1.2	в т. ч., якщо надавач послуг компенсує витрати на проїзд працівникам, які задіяні при наданні послуги ДіП	У розмірі вартості проїзду на громадському транспорті (крім таксі) – відповідно до проїзних документів.	
3.2	Ремонт та обслуговування спеціального обладнання та інших спеціальних засобів ³	Відповідно до норм часу та обслуговування обладнання.	

¹ До супутніх товарів, робіт та послуг, серед іншого, належать послуги з проведення тренінгів з професійного навчання та підвищення кваліфікації основного персоналу, друк інформаційних матеріалів та поліграфічні послуги, рекламні послуги тощо.

² Інші витрати можуть включати витрати на оформлення звітних документів, витрати на друк та оформлення документів за запитом одержувача послуги, витрати на обов'язкове страхування обладнання, що використовується для надання послуги ДіП.

³ До цієї категорії відносяться витрати на ремонт і обслуговування обладнання та інших спеціальних засобів, що безпосередньо використовується для надання послуги ДіП.

3.3	Знос спеціального обладнання та інших спеціальних засобів	У випадках, передбачених порядком надання послуги ДіП та визначається у встановленому порядку
3.4	Інші витрати	Відповідно до встановленого розміру витрат
Непрямі витрати		
1.	Заробітна плата та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	
1.1	Заробітна плата працівників	
1.1.1	Адміністративний та управлінський персонал	Відповідно до штатного розпису (переліку персоналу) та навантаження.
1.1.2	Господарський та обслуговуючий персонал	
1.2	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	Визначається відповідно до Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
2.	Придбання товарів, робіт та послуг	
2.1	в т. ч. придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю на адміністративні і загальновиробничі потреби ⁴	Відповідно до норм споживання товарів та послуг, та встановлених правил (процедур) закупівель.
2.2	в т. ч. придбання робіт та послуг на статутні адміністративні і загальновиробничі потреби	
2.3	в т. ч. інші витрати на придбання товарів робіт та послуг	
3.	Інші непрямі витрати	
3.1	в т. ч. оренда та обслуговування приміщень, будівель та споруд	Відповідно до укладених договорів.
3.2	в т. ч. витрати на комунальні послуги та енергоносії	Відповідно до встановлених тарифів та укладених договорів.
3.3	в т. ч. витрати на зв'язок (пошта, телефон, Інтернет)	Відповідно до укладених договорів.
3.4	в т. ч. транспортні витрати на загальновиробничі та адміністративні потреби	Відповідно до даних маршрутних листів.
3.5	в т. ч. витрати на відрядження працівників	Відповідно до запланованих відряджень та згідно з нормами відшкодування витрат на відрядження.
3.6	в т. ч. ремонт та обслуговування обладнання адміністративного та загальновиробничого призначення	Відповідно до норм часу та обслуговування обладнання.
3.7	в т. ч. знос нематеріальних активів загальновиробничого та адміністративного призначення	Відповідно до норм, які визначаються у встановленому законом порядку
3.8	в т. ч. знос основних засобів загальновиробничого та адміністративного призначення	
9	в т. ч. знос інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого та адміністративного призначення	
3.10	в т. ч. інші витрати	Відповідно до укладених договорів.

⁴ Ця категорія витрат включає в себе придбання матеріалів, обладнання та інвентарю, необхідного для виробничої (статутної) діяльності організації, на використання для реалізації нею управлінських та господарських функцій.

Додаток 2
до Методики розрахунку граничних тарифів
надання послуг з догляду і підтримки людей, які
живуть з ВІЛ
(пункт 1 розділу II)

**Перелік витрат, що включаються до розрахунку граничних тарифів на надання
послуг з урахуванням порядку їх надання**

№ з/п	Перелік послуг	Прямі витрати								Непрямі витрати									
		заробі тна плата і ЄВ	предм ети, матері али, обладн ання та інвент ар	медик аменти та перев'я зуваль ні матері али	продук ти харчув ання	супутн і роботи та послуг и	трансп ортні витрат и	Аморт изація (знос) спеціа льного обладн ання	ремонт та обслуг овуван ня спеціа льного обладн ання	заробі тна плата і ЄВ	предм ети, матері али, обладн ання та інвент ар	роботи та послуг и	відряд ження	оренда та обслуг овуван ня примі щень	комун альні послуг и та енерго носії	Аморт изація (знос) необор отних активі в	ремонт та обслуг овуван ня обладн ання	зв'язок для потреб надава ча послуг	трансп ортні витрат и
1	Залучення партнерів людей що живуть з ВІЛ до медичних послуг, пов'язаних з ВІЛ	X	X	-	-	X	X	-	-	X	X	X	-	X	X	X	X	X	-
2	Формування прихильності до лікування ВІЛ та утримання під медичним наглядом	X	X	-	-	X	X	-	-	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Залучення людей, що вживають наркотики ін'єкційним шляхом до надання медичної допомоги у зв'язку з ВІЛ та формування прихильності	X	X	X	-	X	X	-	-	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Позначкою «X» виділені статті витрат, які застосовуються при розрахунку тарифів на надання послуги.

Примітка 1. Надання послуг здійснюється на підставі звернення та за умови усвідомленої письмової згоди отримувача послуг. Особам віком до 14 років надання послуг здійснюється за зверненням та згодою батьків або інших законних представників.

Примітка 2. Прямі витрати розподіляються прямопропорційно до витрат робочого часу на надання кожної складової частини послуги окремо.

Примітка 3. Непрямі витрати розподіляються пропорційно між кожною складовою частиною послуги, які надаються надавачами послуг (референтними закладами).

Примітка 4. При розрахунку вартості надання послуги одному отримувачу впродовж однієї людино-години у частині прямих витрат враховуються загальні витрати часу кожної окремої послуги, які надаються надавачами послуг (референтними закладами).